

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.I.20.708/2021/3.

A tanács tagjai: Dr. Harter Mária a tanács elnöke
Dr. Varga Edit előadó bíró
Dr. Szabó Klára bíró

A felperes: .....

A felperesek képviselője:

Dr. Szepesházi Péter ügyvéd
(1033 Budapest, Huszti út 35. fszt. 127.)

Az alperesek: OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt.
(1066 Budapest, Mozsár utca 8.)

Az alperes képviselője:

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Fővárosi Törvényszék
73.Pf.637.172/2018/17.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság
18.P.XXI.21.963/2017/39/I.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit hatályukban fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 200.000 (kétszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A 2006. július 26-án közokiratba foglalt deviza alapú fogyasztási kölcsönszerződések alapján az alperesi jogelőd hitelező CHF-ben nyilvántartott, de forintban folyósított kölcsönt nyújtott a felperes adósnak. A ..... számú szerződés értelmében 29.021 CHF-nek megfelelő 4.640.000 forintban maximált, a ..... számú ügylet alapján pedig 7.724 CHF-nek megfelelő 1.235.000 forintban maximált kölcsön folyósítására került sor, mely összegek forintban történő visszafizetést vállalta a felperes.

Pfv.I.20.708/2021/3.

- [2] A felperes fizetési kötelezettségét nem a szerződések szerint teljesítette, ezért az alperesi jogelőd 2012. július 24-i hatállyal felmondta azokat, felszólítva a felperest, hogy a felmondás időpontjában fennálló 7.483.841, valamint 1.573.462 forint összegű teljes tartozását 3 munkanapon belül fizesse meg. Mivel teljesítés nem érkezett, az alperesi jogelőd kérelmére a közjegyző záradék kibocsátása útján a felperes ellen végrehajtást indított. A 2014. évi XL. törvény (DH2. törvény) által előírt kötelezettségnek megfelelő, 2015. március 24-én elkészített alperesi elszámolás szerint a szerződések alapján 1.503.118 forint, valamint 319.395 forint került tisztességtelenül felszámításra. A bank az elszámolás eredményét a végrehajtónak bejelentette, azzal, hogy a tisztességtelenül felszámított összegeket az adós befizetéseként számolja el.
- [3] A felperes adós 2016. szeptember 27-én közjegyzői okiratban nyilatkozott arról, hogy az árfolyamváltozás következtében a banknak a 4.640.000 forint helyett 8.433.212,39 forintot, az 1.235.000 forint helyett pedig 2.244.517,16 forintot kellett volna folyósítania, egyben a bankot a különbözet 8 napon történő megfizetésére szólította fel.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [4] A felperes keresetében az ellen indult végrehajtás megszüntetését kérte a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (r Pp.) 369.§ a), b) és d) pontjai alapján. Továbbiak mellett a felmondás hatálytalanságára is hivatkozott, mert a tisztességtelenül felszámított összegek figyelembevételével a felmondás időpontjában túlfizetése volt, így a végrehajtás elrendelésének sem volt helye. Állította, hogy a végrehajtás alatt álló alperesi követelés teljesítés folytán megszűnt, illetve az a tartozás pontos összegének meghatározása hiányában létre sem jött érvényesen, a végrehajtási záradékot is fiktív összegre bocsátották ki. A r Pp. 369.§ d) pontja körében adta elő, hogy az alperessel szemben az árfolyamváltozásból adódó, folyósítani elmulasztott összegnek megfelelő, közokiratba foglalt beszámítható követelése áll fenn.
- [5] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Hangsúlyozta: nem vállalta az esetleges árfolyamromlás esetére további forint összeg folyósítását, a felperes által közjegyzői okiratba foglaltatott követelés nem beszámítható.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasító ítéletében egyebek mellett rámutatott, hogy a per adatai szerint a felmondás időpontjában a felperesnek lejárt tartozása volt, az utóbb tisztességtelennek nyilvánított összegre tekintettel a felmondás nem érvényteleníthető, a tartozás nem szűnt meg. A közjegyzői okiratba foglalt felperesi nyilatkozat beszámítási igényt nem alapoz meg, mindezek miatt a végrehajtás megszüntetésére irányuló kereset nem alapos.
- [7] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet megváltoztatásával - egyéb rendelkezések mellett - a végrehajtást megszüntette. A végrehajtás alá vont tartozás teljesítésének bizonyítatlanságát és a beszámítás kizártságát illetően egyetértett az elsőfokú bíróság indokaival, rámutatott azonban arra, hogy a felperes a felmondás túlfizetés miatti jogellenességére hivatkozva is kérte a végrehajtás megszüntetését, ez a hivatkozás pedig alaposnak bizonyult. Hangsúlyozta a másodfokú bíróság: a tisztességtelen szerződési kikötésre az alperes semmilyen jogot nem alapíthat, így felmondásnak sincs helye, ha a felperesnek a tisztességtelenül felszámított összegek figyelembevételével nem volt hátraléka, illetve fizetési késedelme nem állapítható meg. Mindezekre tekintettel hívta fel az alperest annak kimunkálására, hogy a tisztességtelenül felszámított összegek levonása után a felperesnek a felmondás időpontjában volt-e hátraléka. Mivel az alperes a felhívásnak nem tett eleget, a fizetési késedelem tényét megállapítani nem lehetett, amit a másodfokú bíróság az alperes terhére értékelt és a felmondást jogellenesnek találta, ez pedig a végrehajtás megszüntetését indokolta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [8] A jogerős ítélet ellen a felülvizsgálattal élő alperes elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a keresetet elutasító ítélet hozatalát, másodlagosan a másodfokú bíróság,

Pfv.I.20.708/2021/3.

harmadlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását kérte. Hivatkozása szerint a jogerős ítélet a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (r Ptk.) 296.§ (1) bekezdését, a DH2. törvény elszámolási elveit, illetve a r Pp. 3.§ (2) és (3) bekezdését, a 164.§ (1) bekezdését és a 252.§ (3) bekezdését sérti.

- [9] Hangsúlyozta az alperes, hogy a kölcsönszerződés felmondását a felperes jelentős fizetési késedelme, nem az általa felhalmozott hátralék alapozta meg. A DH2. törvény elszámolási elveiből és a r Ptk. 296.§ (1) bekezdéséből kitűnően nem lehet vizsgálat tárgya, hogy a DH2. törvény alapján elszámolt összeg meghaladja-e a felmondás időpontjában fennálló felperesi tartozást. A bizonyítási teher történt „megfordításával” a másodfokú bíróság a r Pp. alapelveit sértette meg: a követelés kimunkálására az alperes nem volt kötelezhető, ezzel a másodfokú bíróság eljárása törvényi kereteit meghaladó, jelentős terjedelmű bizonyítást rendelt el, lényegében egyfokúvá téve az eljárást. Hangsúlyozta: a fizetési hátralék és a fizetési késedelem nem azonos jogi fogalmak, a másodfokú bíróság az előbbi bizonyítást rendelte el, majd az utóbbi hiányát vélelmezve - melyre a felperes sosem hivatkozott - adott helyt a keresetnek. A jogerős ítélet a kifejtettek miatt ellentmondásos és a másodfokú bíróság a kereseten is túlterjeszkedett.
- [10] Kiemelte az alperes, hogy a fizetési késedelem a szerződés rendelkezései értelmében önálló felmondási ok, súlyos szerződésszegés, jogszerűsége szempontjából jelentősége sincs annak, hogy a felperesnek a felmondás időpontjában esetleges túlfizetése állt fenn a törvényen alapuló utólagos elszámolás miatt. Utalt a Kúria Pfv.21.650/2016/4. számú határozatában és a BH2019.132. szám alatt közzétett döntésben foglaltakra, melyek szerint az esetleges túlfizetés is csak az elszámolási értéknappra vetítve keletkeztet visszatérítési igényt, e címen érvénytelenség megállapítására nincs mód és a túlfizetés sem tekinthető a fél szerződésszerű teljesítésének, a beszámítás joga ugyancsak nem gyakorolható. A Kúria gyakorlata szerint tehát nem lehet vizsgálni, hogy a DH2. törvény alapján elszámolandó összegek meghaladták-e a felmondás időpontjában fennálló hátralékot, a jogerős ítélet erre tekintettel a régi Ptk. 296.§ (1) bekezdésének figyelmen kívül hagyása miatt jogszabályt sért.
- [11] Rámutatott az alperes: eljárásjogi szempontból a másodfokú bíróság a régi Pp. 3.§ (3) bekezdését és a 164.§ (1) bekezdését megsértve „fordította át” a fizetési hátralék tekintetében az alperesre a bizonyítási terhet, majd - ellentmondva önmagának - a keresetnek helyt adó döntését ettől eltérő körülményre, a fizetési késedelem bizonyíthatlanságára alapította. Megjegyezte: az adós késedelmét a banki nyilvántartás alapján készített hitelezői kimutatás önmagában alátámasztja.
- [12] Az alperes álláspontja szerint a másodfokú bíróság a régi Pp. 3.§ (2) bekezdésébe foglalt kérelemhez kötöttség elvét is megsértette, a felperes ugyanis nem állította, hogy törlesztési kötelezettségét folyamatosan teljesítette, csupán a követelés különböző okok miatti megszűnésére hivatkozott. Érvelt azzal is, hogy amennyiben a bizonyítottság hiányát észlelte, a másodfokú bíróságnak az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kellett volna elrendelnie, ezzel szemben a másodfokú eljárás kereteit meghaladó terjedelmű bizonyítással lényegében egyfokúvá tette az eljárást.
- [13] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult. A Kúria alperes által hivatkozással ellentétes gyakorlatára, valamint az Alkotmánybíróság utóbbit erősítő határozatára utalva fejtette ki, hogy a tisztességtelen feltételt úgy kell kezelni, mintha létre sem jött volna. Hangsúlyozta: az alperes által idézett ügy tényállásától a perbeli tényállás eltér, a felmondás időpontjában ugyanis a felperes erős túlfizetésben volt. Rámutatott, hogy a másodfokú bíróság nem „fordította meg” jogellenesen a bizonyítási terhet, a fizetési késedelem ugyanis meghatározott összegű hátralékkal jár, ami az alperes bizonyítási terhe. Mivel a felperes elől járt a túlfizetés kimutatásában, az ellenbizonyítás az alperest terhelte, az alperes azonban a kimutatást számszakilag nem is kifogásolta. Hangsúlyozta: a szükséges adatokkal az alperes rendelkezett, a felperes az új Pp. meghatározásával élve bizonyítási szükséghelyzetben volt, a BH2018.10.82. számú döntés értelmében pedig a kialakult helyzetben a tartozás hiányát rögzítő felülvizsgált elszámolásból kell kiindulni.

Pfv.I.20.708/2021/3.

- [14] A felperes nézete szerint az eljárási szabályokat sem sértette meg a másodfokú bíróság, a hatályon kívül helyezésre nem volt ok, az eljárás nem vált egyfokúvá és a kérelemhez kötöttség szabálya sem sérült: már a kereset indokai között szerepelt a felmondás érvénytelensége, ugyanígy a tartozás megszűnését alátámasztó tény- és jogállítások között is feltüntette azt a felperes.

A Kúria tanácsa által kezdeményezett jogegységi eljárás

- [15] A Kúria jelen ügyben eljáró tanácsa jogegységi eljárást kezdeményezett, melyre tekintettel Pfv.I.20.322/2020/11-I. számú végzésével a jogegységi határozat meghozataláig felfüggesztette a jelen felülvizsgálati eljárást és a felperes ellen indult végrehajtást.
- [16] A jogegységi kezdeményezés eredményeként meghozott 4/2021. számú, a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződések felmondása jogszerűségének megítéléséről szóló polgári jogegységi határozatával a jogegységi tanács kimondta, hogy a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződések részleges semmissége miatt szükséges elszámolási kötelezettséget előíró, 2014. évi XL. törvényen alapuló elszámolás nem zárja ki, hogy a bíróság a polgári jog szabályai szerint utólag vizsgálja, alapos volt-e a pénzügyi részéről a szerződésnek az adós fizetési késedelmére alapított felmondása.
- [17] A felfüggesztés megszűnése után folytatódó eljárásban az alperes a jogegységi határozatban foglaltakra tekintettel már nem vitatta a felmondás időpontjában fennálló egyenleg vizsgálhatóságát, fenntartotta azonban, hogy a bizonyítás e tekintetben is a felperest terheli. A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmét változatlanul fenntartotta.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [18] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [19] A r Pp. 270. § (2) bekezdése és a 275. § (3) bekezdése értelmében sikeres felülvizsgálat alapja anyagi jogi vagy az érdemi döntést lényesen befolyásoló eljárási szabálysértés lehet. A jelen esetben a felülvizsgálat tárgya - összhangban a keresetnek helyt adó jogerős ítéleti döntés jogi indokaival - kizárólag az alperesi felmondás jogszerűsége volt; a másodfokú bíróság döntését az alperes eljárási és anyagi jogi okokból egyaránt kifogásolta.
- [20] A felülvizsgálati kérelem érveinek megfelelően elsődlegesen abban - az eljárási kérdésben - kellett állást foglalnia a Kúriának, hogy a felperes előterjesztett-e keresetet a felmondás jogszerűtlenségének megállapítására, azaz az e kérdésben történő állásfoglalásával a másodfokú bíróság túlterjeszkedett-e a kereseten vagy sem. A Kúria előjáróban rögzíti: a kereset a r Pp. 369.§ a) pontjára alapított perekben a végrehajtás megszüntetésére irányul, a felperes is ennek megfelelő keresettel élt és a végrehajtás megszüntetésének alapjául adta elő a hivatkozásait, ezek között azt, hogy a felmondás időpontjára vetítve úgynevezett „nullás” kimutatást kapott az alperestől, a 2015. áprilisi elszámolás értelmében pedig túlfizetése volt, azaz a 2012. július 24-i hatállyal a fizetési késedelemre, illetve hátraléokra tekintettel közölt felmondás jogszerűtlen volt. A kifejtettek szerint a felperes a végrehajtás megszüntetésének egyik okaként hivatkozott a felmondás jogszerűtlenségére, annak elbírálásával ezért a másodfokú bíróság nem terjeszkedett túl a kereseten, így azzal kapcsolatos döntését a felülvizsgálati kérelemnek megfelelően a Kúria is érdemben vizsgálta.
- [21] Az érdemi vizsgálat során a Kúria észlelte: a gyakorlat nem volt egységes annak megítélésében, hogy a 2012. évi XXXVIII. törvény (DH1.) és a 2014. évi XL. törvény (DH2.) törvények szerinti elszámolás eredménye figyelembe vehető-e a deviza alapú kölcsönszerződések korábban történt felmondása jogszerűségének vizsgálatakor vagy sem. A kérdést a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozataiban ellentétesen ítélte meg a Kúria P.VI. tanácsa (BH2019.132. számú döntés) és G.VII. tanácsa (Gfv.VII.30.212/2019/6. számú határozat). Mindezek alapján a jelen felülvizsgálati ügyben eljáró Kúriai tanács jogegységi eljárás lefolytatását kezdeményezte, melynek eredményeként a jogegységi tanács akként foglalt állást, hogy a DH2. törvényen alapuló elszámolás visszahat a kölcsönszerződés felmondásának jogszerűségére: az elszámolás tükrében utólag vizsgálható, hogy alapos volt-e a felmondás vagy sem. A jogegységi döntéssel egyező álláspontot foglalt el a jogerős ítéletet hozó másodfokú

Pfv.I.20.708/2021/3.

bíróság is, ami szükségessé tette a felmondás időpontjában fennálló egyenleg vizsgálatát: amennyiben a felperesnek az egyenleg szerint nem volt tartozása, a felmondásra jogszerűtlenül került sor és a végrehajtás megszüntetésének van helye, amennyiben viszont volt tartozás, de alacsonyabb összegű, mint amelyre a felmondás történt, a r Ptk. 525.§ (4) bekezdésének e) pontja alapján azt kell megvizsgálni, hogy súlyos volt-e az adós szerződésszegése, felmondásra ugyanis csak a súlyos szerződésszegés vezethet (4/2021. PJE IV/4. pont).

- [22] A kifejtettekből következően a másodfokú bíróság adekvát módon észlelte azt is, hogy a felmondás jogszerűségéről való állásfoglaláshoz szükséges adatok (a tisztességtelenül felszámított összegek levonása után a felmondás időpontjában fennállt aktuális egyenleg) nem állnak rendelkezésre, és ennek megfelelően hívta fel az alperest a kimutatás elkészítésére. Hangsúlyozza a Kúria: az esetleges hátralék kiszámításához szükséges adatokat az alperes kezeli, jogszabályi rendelkezések alapján az alperes köteles a számítások elvégzésére és a számítás eredményének nyilvántartására, ezért őt terheli a bíróság felhívása alapján az adatszolgáltatás kötelezettsége. Ebben az esetben ugyanis nem a Pp. szerinti bizonyítás [r Pp. 164.§ (1) és (2) bekezdés, 206.§ (1) és (2) bekezdés], hanem adatok szolgáltatása történik, amelyre az adatok birtokában levő fél (az alperes pénzügyintézet) köteles. A rendelkezésre bocsátott adatok alapján az ellenérdekű fél (a felperes fogyasztó) nyilatkozhat az igényeiről, és ez a nyilatkozat szabja meg az eljárás további menetét, így a bizonyítás kereteit is, amely bizonyítás már valóban a felperest terheli. A felülvizsgálati kérelem érvei kapcsán megjegyzi a Kúria, hogy másodfokú eljárásban sem kizárt a bizonyítás felvétele, a jelen esetben azonban annak megítélése, hogy szükséges-e egyáltalán további bizonyítás, és ha igen, milyen körben, csak az alperes által kezelt adatok ismeretében lett volna lehetséges. Mivel azonban a bíróság felhívásának az alperes nem tett eleget, az adatokat nem bocsátotta rendelkezésre, a másodfokú bíróság a jogkövetkezményeket úgynevezett „mulasztásos” ítélet meghozatalával vonta le, az alperes pervesztességét eredményező módon terhére értékelve, hogy a felhívásnak nem tett eleget. A mulasztás jogkövetkezményének ekként történő levonására a r Pp. 206.§ (2) bekezdése lehetőséget adott, ezért a másodfokú bíróság az alperesi mulasztásra alapított döntéshozatallal sem sértett jogszabályt.
- [23] A kifejtettek miatt a másodfokú bíróság sem az anyagi, sem az eljárási szabályokat nem sértette meg, ítéletét ezért a Kúria a r Pp. 275.§ (3) bekezdése értelmében hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [24] Az alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a r Pp.270. § (1) bekezdésének megfelelően alkalmazásra kerülő r Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében köteles megfizetni a felperes jogi képviselőjével a felülvizsgálati eljárásban felmerült, a 32/2003. (VIII.22) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseiben foglaltak szerint, a 4/A. § alapján az általános forgalmi adóra is figyelemmel, a tényleges ügyvédi tevékenységgel arányosan meghatározott ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költséget.

Budapest, 2021. október 6.

Dr. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, dr. Varga Edit s.k. előadó bíró, dr. Szabó Klára s.k. bíró